

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

-

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Simon kunnan näkökulmasta esitetty sidosyksikön 10 %:n vähimmäisomistusvaatimus on haitallinen ja kustannuksia lisäävä ja asettaisi kunnan erittäin vaikeaan asemaan järjestää lakisääteisiä

toimintoja eikä siten ole tarkoituksenmukainen eikä toteuttamiskelpoinen. Juuri toteutetut järjestelmien siirtokustannukset ovat lisänneet kustannuksia huomattavasti ja jokainen siirto tulee jatkossakin kasvattamaan vain kustannuksia.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Esitetty uudistus johtaisi suuriin kustannusvaikutuksiin sekä palvelutuotannon osalta että henkilöstön vaatiman muutostyön osalta. Kilpailuttaminen itsessään on suuri projekti. Sote-uudistukseen liittyen on juuri purettu sote-kuntayhtymä, jossa yhteistyössä ja kustannustehokkaasti järjestettiin myös tahe- ja ict-toiminnot. Kuntayhtymän purku ja tahe- sekä ict- toimintojen uudelleenjärjestely on kilpailutettu ja toteutettu inhouse-yhtymien palvelutuotannolla. Kilpailuttamisen yhteydessä todettiin, että pienet kunnat eivät kiinnosta suuria palveluntuottajia, joten vastaisuudessa ylipäättään tarjouksien saaminen saati edullisen tarjouksen saaminen on erittäin epävarmaa.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Sidosyksikkömuutoksen myötä kunnan tahe- ja ict-toiminnot on kilpailutettava uudestaan, mihin on varattava aikaa kokemukseen perustuen noin vuosi. Mikäli saadaan edes tarjouksia, sillä pienet kunnat eivät kiinnosta toimijoita eikä mitkään resurssit edes palveluntuottajilla riitä kokonaisuuden hoitamiseen, kestää varsinaisen hankinnan toteuttamisprosessi noin kaksi vuotta. Palveluiden siirtoon on nykyisessä vaihdossa on kulunut yhteensä kaksi vuotta. Järjestelmäsiirroista itsessään on aiheutunut pelkästään reilut 50.000 euron lisäkustannukset. Kunnat ovat käytännössä järjestelmätoimittajien "armoilla", sillä järjestelmäsiirtojen yhteydessä on ostettava palvelut ao. järjestelmätoimittajalta eikä siihen ole vaihtoehtoja toimittajaa.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

-

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Muutoksesta aiheutuu pelkästään lisäkustannuksia.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Kahden vuoden siirtymäaika on aivan liian lyhyt. Suomessa toimittajamarkkinat ovat niin pienet, että kaikki kunnat eivät tule saamaan edes tarjouksia. Erityisesti pienet kunnat tulevat olemaan suurissa vaikeuksissa.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Mikäli sidosyksikköomistusvaatimus toteutetaan, olisi esim. alle 10.000 asukkaan kunnat vapautettava tästä vaatimuksesta.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Marttila Vivi
Simon kunta